

Vojenské zpravodajství

Podplukovník Jaroslav Hanč, CSc.

Cíle ozbrojeného působení na ekonomiku EHS

Při zkoumání prostoru středoevropského válčiště z hlediska zranitelnosti ekonomických zdrojů nepřítele, vystupují do popředí dvě, pro něho nepříznivé podmínky. Je to malá hloubka zázemí (750 až 1200 km) a vysoká územní koncentrace nejdůležitějších průmyslových a dopravních středisek. Prostor středoevropského válčiště je od našich západních hranic celý v dosahu zbraní středního doletu a pro pozemní vojska představuje při dnešní vysoké manévrovosti hloubku jedné frontové operace.

Vysoká územní koncentrace ekonomických zdrojů se vytvářela s rozvojem kapitalistické industrializace především v místech přírodních zdrojů a přirozených komunikací podle ekonomických hledisek efektivnosti kapitalistické výroby. Tato hlediska jsou však v rozporu s objektivním požadavkem soudobé války: maximálně a racionálně rozptýlit zdroje a tím snížit zranitelnost moderními bojovými prostředky.

V prostoru válčiště je značný počet oblastí s vysokou koncentrací ekonomických zdrojů. Jejich zranitelnost je značná zejména i z toho důvodu, že není a v dohledné době nebude z finančních i technických důvodů možné vybudovat účinný protiraketový systém obrany.

Při stanovení pořadí důležitosti cílů ozbrojeného působení na ekonomiku nepřítele budou na prvním místě **vojenské cíle**, jejichž využitím by mohl nepřítel vážně narušit bojeschopnost vlastních vojsk. Vojenskými cíli se nebudu zabývat; patří mezi ně především prostory odpařovacích zařízení raketových střel, letiště letounů-nosičů apod.

Při stanovení **ekonomických cílů** je třeba při jejich výběru vycházet nejen z hlediska jejich hospodářského významu, ale i z **hlediska času**, potřebného k využití ekonomických zdrojů pro posílení nepřítele, i z **hlediska prostoru**, ve kterém tyto zdroje jsou.

K tomuto přistupuje ještě jeden činitel: **způsob vystupňování války a doba jejího trvání**. Předpokládáme-li, že půjde o celosvětovou jadernou raketovou válku s poměrně krátkou dobou trvání, bude třeba pro ozbrojené působení určit takové ekonomické cíle, jejichž vyřazení bude mít bezprostřední vliv na zásobování vojsk: především dopravní spoje a ta odvětví průmyslu, která ozbrojeným silám dodávají finální výrobky. Nebude mít význam zaměřit se na klíčová odvětví průmyslu a na těžbu surovin. Z hlediska trvání války je možné, že jejich vyřazení by se projevilo až tehdy, kdy o válce již bude prakticky rozhodnuto. Očekáváme-li však válku dlouhou, s postupným narůs-

táním sil, bude mít takový způsob ozbrojeného působení na ekonomiku nepřítele hlavní význam.

Z hlediska prostoru je třeba volit ekonomické cíle podle dosahu a účinku prostředků, které máme k dispozici i podle plánovaného postupu vlastních vojsk. Nemělo by význam např. zničit některou průmyslovou oblast nebo dopravní středisko, které jsou blízkým cílem útočné operace a kterých může být v krátké době využito k ekonomickému zabezpečování vojsk. Proto bude nutné zaměřit ozbrojené působení na ty ekonomické zdroje, které mohou podstatněji posílit vojenský potenciál nepřítele dříve, než by jich mohly využít vlastní vojska.

K odpovědnému stanovení ekonomických cílů nestačí pouhý ekonomický rozbor. K tomu je nutné vyhodnotit ekonomické zdroje i z hlediska kooperačního, týlového, dopravního atd.

Z hlediska válečné ekonomiky a za předpokladu zásobování vojsk nepřítele z válečného hospodářství jsou na středoevropském válečném území nejdůležitější hospodářské objekty a oblasti v tomto pořadí důležitosti:

1. **Porúří** — hlavní centrum těžby kamenného uhlí, tepelných elektráren, hutnictví, těžkého strojírenství, základní chemie, naftového průmyslu a zbrojního průmyslu — je nejprůmyslovější oblast západní Evropy.

Vyřazení této oblasti, jejíž centrum nepřesahuje rozlohu 60×40 km, by znamenalo značný pokles výrobních kapacit na středoevropském válečném území, a to v těžbě uhlí o 50 %, v elektřině o 30 %, v surovém železe o 33 %, surové oceli o 35 %. Kromě toho by byly značně zmenšeny kapacity těžkého strojírenství, výroby obráběcích strojů, chemických výrobků, elektroniky, leteckého průmyslu i výroby obrněných vozů.

Nejvyšší koncentrace ekonomických zdrojů v této oblasti je v prostoru Dortmund — Oberhausen — Krefeld — Düsseldorf — Hagen. Vyřazení tohoto prostoru by snížilo možnosti zabezpečování jednotek NATO na válečném území o 50 až 70 % a narušilo by kooperaci průmyslu na celém válečném území.

Podle vyjádření francouzského generála O. Micksche by k zániku této oblasti stačilo 6 vodíkových bomb. Ztráty na obyvatelstvu by činily několik miliónů. V tomto prostoru je 15 velkoměst s počtem přes 100 000 obyvatel, 4,5 miliónu lidí žije na 2 % území NSR.

2. **Lotrinsko** je hlavní průmyslové centrum Francie a hlavní naleziště železné rudy na válečném území. Vyřazení této oblasti

znamená snížení kapacit těžby železné rudy o 70 %, výroby surového železa o 20 %, oceli o 17 %, těžby ropy o 9 % a elektřiny o 8 % celkových zdrojů válečného území. Kromě toho je v této oblasti těžké strojírenství, rafinérie ropy, výroba automobilů, koksochemický průmysl.

Její význam zvyšuje sousedství důležité uhlé, hutní a strojírenské oblasti Sársky a hutní a železnorudné oblasti Lucemburska. V pohraničním pásmu Lotrinska a NSR, po obou březích Rýna, jsou četná naleziště uranové rudy, oblasti strojírenského a chemického průmyslu, těžba a rafinérie ropy. Vedou tedy hlavní tepny silniční, železniční, říční a potrubní dopravy, především poledníkového směru.

Válečně ekonomický význam lotrinské oblasti spolu s oblastí sárskou a lucemburskou je jen málo menší, než význam Porúří. Rozlohou je však tato oblast mnohem větší (asi 300×150 km).

3. **Pařížská oblast** je středisko leteckého průmyslu (přes 50 % francouzské produkce), těžby a zpracování ropy, základní chemie, hutnictví a automobilového průmyslu. Paříž je největší dopravní uzel na středoevropském válečném území, křižovatka 11 hlavních železničních tratí, křižovatka všech hlavních západoevropských dálnic, mezinárodní letecká základna s četnými vojenskými i civilními letišti, má důležitý přístav na Seině. Pro válečnictví by vyřazení této oblasti znamenalo ztrátu 35 % kapacit leteckého průmyslu, 10 % produkce rafinérií ropy, značné části chemického, strojírenského a potravinářského průmyslu a poměrně důležité produkce elektrické energie.

4. **Severní Francie, Belgie a jižní Holandsko.** V oblasti převládá těžba uhlí, tepelné elektrárny, hutě černých i barevných kovů, chemický průmysl a těžké strojírenství. Jejím vyřazením by klesla těžba uhlí o 15 %, černá metalurgie o 20 %, výroba mědi o 70 % a cínu o 60 %. Jen v oblasti Antwerpen je 45 % kapacit barevné metalurgie na válečném území. Tato oblast je též důležitou dopravní křižovatkou a spojnici důležitých oblastí námořních přístavů (Antwerpen, Ostende, Dunkerque, Calais, Boulogne) s průmyslovou středorýnskou oblastí.

5. **Severní Holandsko** soustřeďuje největší rafinérii ropy na válečném území, atomový průmysl a stavbu lodí. Má nejvýkonnější námořní přístav v západní Evropě. V okolí Rotterdamu jsou rafinérie ropy o kapacitě 25 miliónů tun (= 16 % kapacit válečného území) s četnými sklady surové ropy i naftových produktů. Rotterdamský přístavem prochází 40 % ropy dovážené do zá-

padní Evropy. Tato oblast je spojena 300 km dlouhým ropovodem o kapacitě 20 miliónů tun s Porýním a Porúfím. Vyřazení této oblasti by postihlo zejména zásobování armád NATO pohonnými hmotami jak z běžné výroby rafinérií, tak i z uskladněných četných zásob.

6. **Bavorská oblast** není z hlediska podílu na ekonomických zdrojích válečnické zvláště významná. Její význam však spočívá v možnosti bezprostředně zásobovat ozbrojené síly NATO na jižním křídle středoevropského válečnického pásu; je kromě toho v dosahu našich operačně taktických zbraní. V této oblasti jsou četné závody strojírenské a hutnické, automobilového průmyslu, rafinérie ropy, chemický průmysl a četné ropovody a produktovody.

Nejdůležitější objekt v tomto prostoru je Ingolstadt, který je spojnicí západoevropských ropovodů z přístavů Genova a Lavera. V místě jsou velké rafinérie ropy o kapacitě přes 10 miliónů tun ročně a jejich kapacita v dalších letech ještě vzroste. Jsou tam i obrovské sklady ropy a pohonných hmot. Město je vzdáleno 250 km od Českých Budějovic a 130 km od Domažlic.

Důležité průmyslové město v této oblasti je München, který leží v předalpském směru, asi 250 km jihozápadně od Českých Budějovic. Ve městě je soustředěn letecký, automobilový, chemický a strojírenský průmysl. Z vojenského hlediska je významná výroba střeliva v předměstí Ottobrunn, letecké závody v Oberpfaffenhofen, atomový průmysl v Garching a elektronická výroba v Dachau. Přímou v München se vyrábějí bojové chemické látky a obrněná vozidla. Město je důležitou železniční a silniční křižovatkou a v jeho obvodu jsou 4 velká letiště. Je též střediskem potrubní dopravy a v jeho okolí končí produktovod Lavera — Strassbourg — Ulm, který může zásobovat pozemní i letecké jednotky NATO v tomto prostoru.

Další důležité středisko je Nürnberg — město černé i barevné metalurgie, strojírenství, automobilového průmyslu a elektrotechniky. Pro bezprostřední zásobování ozbrojených sil na válečnické význam výroba střeliva, výroba a oprava leteckých motorů a výroba radiolokačních zařízení. V okolí města jsou četné strojírenské a elektrotechnické podniky. V Erlangen je atomový průmysl a ve Scheibach velký slaboproudý závod.

V oblasti města Augsburg jsou letecké a chemické závody, výroba automobilů a obráběcích strojů.

V prostoru Stuttgart jsou elektrárny, rafinérie ropy napojené na ropovod Karls-

ruhe, poměrně značné strojírenství, základní chemie, petrochemie a elektronika. V okolí města je známá automobilka v Boblingen, výroba munice v Degerloch a leteckých motorů v Ellbach.

Z ostatních oblastí v blízkosti našich hranic jsou důležité:

- těžba uranové rudy a strojírenské závody ve Weiden,

- hutnictví hliníku, těžba uhlí a uranu, elektrárny a strojírenství ve Schwanndorf,

- těžba hnědého uhlí a strojírenství v Burglengenfeld,

- chemický, strojírenský a elektrotechnický průmysl v Regensburg a Landshut,

- hliníkárenské hutě v Neuöttingen.

Tato oblast má bezprostřední význam pro zabezpečování ozbrojených sil ve výchozím postavení u našich hranic. I když v ní není koncentrováno tolik ekonomických zdrojů jako ve dříve popsaných oblastech, důležitost těchto zdrojů a zásob se zvyšuje možností jejich poměrně rychlého využití. Oblast však není ekonomicky soběstačná pro zásobování prvosledových jednotek. Je závislá na dovozu z ekonomicky důležitějších oblastí — Porúří, Lotrinska, Sársko atd. Tím důležitější úlohu v tomto prostoru hraje doprava všeho druhu. Železniční síť je poměrně hustá s možnostmi objížděk v mnoha směrech. Doplnují ji i mnohé trasy vodní dopravy, které se ještě zvýší po vybudování projektovaného kanálu Rhein-Donau. K dopravě lze využít stálých a polních letišť. Velký význam pro zásobování pohonnými hmotami mají ropovody, místní rafinérie a produktovody, které ústí v blízkosti hranic ČSSR a NDR a mohou být polním potrubím prodlouženy do armádních skladů a do prostorů polních letišť.

Při ozbrojeném působení na tuto oblast bude třeba dobře zvážit, které ekonomické zdroje je nutné vyřadit a které bude možné okupovat a využít pro zásobování vlastních vojsk.

Ostatní důležité ekonomické oblasti středoevropského válečnického pásu působení na ekonomiku oblastmi s jednoúčelovým zaměřením, např. atlantické a středozemské přístavy, hliníkárenský průmysl v podhůří Pyrenejí, těžké strojírenství a zbrojní průmysl v oblasti Dijon i ostatní průmyslové oblasti v NSR kolem Rýna a dolního toku řeky Main a v pohraniční oblasti u NDR atd.

* * *

Cílem ozbrojeného působení na ekonomické zdroje na válečnické bude zejména

— omezit přesun a zásobovací možnosti bojujících jednotek NATO;

— ničit průmyslová střediska, která tyto ozbrojené síly zásobují;

— ochromit a vyřadit klíčové hospodářské objekty (projeví se na ekonomickém zabezpečování za delší dobu),

— napadnout administrativně ekonomická centra, která organizují a řídí chod hospodářského života.

Podle pořadí naléhavosti lze rozdělit cíle ozbrojeného působení tak, aby byly zneškodněny ty zdroje, které mají bezprostřední vliv na bojovou činnost nepřátelských jednotek.

1. Údery proti skladům jaderných zbraní a objektům, které jsou určeny k bezprostřednímu zabezpečování činnosti prvosledových svazků nepřítel. Do této skupiny cílů náleží především ničení skladů a zásob v týlu prvosledových svazků v prostoru spolkové země Rheinland-Pfalz, zejména v okolí Kaiserlautern, kde jsou hlavní sklady výzbroje amerických vojsk a v prostoru Freiburg-Mulhouse se sklady francouzských prvosledových svazků. Dále sem patří ničení skladů pohonných hmot a rafinérií ropy v prostoru Ingolstadt, München, Nürnberg, Fulda a ničení zdrojů, které jsou v blízkosti naší západní hranice, popsané v pojednání o bavorské oblasti. Účinek tohoto ozbrojeného působení se bezprostředně projeví na úderné síle nepřítel a omezí jeho manévrovací schopnost.

2. Údery proti dopravě, zejména potrubní, na které závisí nejen mobilnost motorizovaných svazků a letectva, ale i funkce ostatních dopravních odvětví, které zabezpečují zásobování vojsk mezi týlovými i armádními sklady. V prostoru válčiště půjde především o vyřazení produktodů v blízkosti našich západních hranic (Fulda, München, Nürnberg), které jsou napojeny na přístavy (Antwerpen, Saveney, Lavera, Le Havre, Dunkerque), a to buď vyřazením cílových míst se sklady PHM, nebo ničením hlavních křižovatek produktodů v Dijon, Chalons sur Marne, Trier, Zweibrücken, popřípadě napadením vykládacích námořních přístavů.

Silniční doprava je zranitelná v prostoru dálnice Karlsruhe-München, kde jsou důležité křižovatky a mimoúrovňové nadjezdy (Naila, Bayreuth, Lauf, Nürnberg, Regensburg, Landshut, München), v hlubším zázemí pak Frankfurt, Mannheim, Karlsruhe a Stuttgart. Vyřazení těchto cílů by ochromilo zásobování nepřátelských jednotek na přálpském a sárském směru naší činnosti.

3. Údery proti hlavní ekonomické základně, která má dlouhodobý význam pro ekonomické zabezpečování ozbrojených sil NATO. Takovou základnu tvoří Porúří, Lotrinsko a Sársko, jejichž vyřazení podstatně oslabí válečný ekonomický potenciál válčiště.

4. Úder proti přísunu materiálu a vojsk ze zámoří. Půjde především o hlavní atlantické přístavy, zejména Rotterdam, Haag, Antwerpen, Le Havre, Nantes, La Rochelle, Bordeaux a středomořské přístavy Marseille, Lavera, Toulon apod. Tyto údery podstatně omezí možnosti zásobování válčiště z mimoevropských ekonomických zdrojů.

5. Údery proti speciálním válečným důležitým hospodářským objektům, jako jsou zbrojní a letecké závody nebo závody, na jejichž výrobě závisí bezprostředně zásobování vojsk. Budou to údery především na letecké a raketové závody v prostoru Paříž a v jižním Německu, na atomový průmysl (např. Pierrelatte), velké zbrojovky (Essen, La Creusot), muniční závody (Ludwigshafen, Troisdorf, Wistedt u Hamburku), popřípadě i na jiné specializované závody, např. na výrobu elektronických zařízení apod.

6. Údery proti administrativním centřům, ve kterých je soustředěn značný počet obyvatelstva a dopravních prostředků a zároveň jsou průmyslovými středisky. Na území válčiště je 42 velkoměst s počtem obyvatel přes 200 000 — z toho na přálpském a sárském směru na území NSR je jich 6 (München, Frankfurt, Nürnberg, Mannheim, Wiesbaden a Karlsruhe s celkovým počtem 2,6 mil. obyvatel). Ozbrojené působení na tato centra by měla za následek narušení mobilizace a přesunů vojsk; kromě hospodářských škod i značnou dezorganizaci řízení válečného hospodářství, velké ztráty pracovních sil a morální úpadek.

Se zřetelem na stále rostoucí počet a technické zdokonalování prostředků boje je možné působit na ekonomiku nepřítel současnými údery s několika cíli podle strategického i operačního velení. I když tento způsob ozbrojeného boje má v současné době nesmírný význam, zejména pro narušení ekonomického zabezpečování války, nemůže sám o sobě rozhodnout válku. K tomu je nutná aktivní bojová činnost vojsk. Správné a všestranné zhodnocení ekonomických zdrojů na středoevropském válčišti a podle něho odpovědný výběr cílů podle vojenských, ekonomických a politických hledisek může bojovou činnost našich vojsk maximálně usnadnit a tak přispět k jejich konečnému vítězství.